

Handel van morgen in een geglobaliseerde maar menselijke samenleving

Jaarverslag Liberaal Labo Limburg

1 Inleiding

De oprichting van de Liberale Labo's weerspiegelt een breuklijn in de werking van de partij. De Labowerking heeft de ambitie om de collectieve kennis en denkwijzen aan te snijden van alle Open Vld leden. Het is de transformatie naar een open partij waar de ideeën doorsijpelen van de basis naar de top, en niet langer enkel omgekeerd. Het Limburgse Liberaal Labo kreeg begin 2007 het thema globalisering toegewezen. Een breed thema, dat heel wat boeiende discussies heeft losgeweekt bij de deelnemers. Dit korte verslag, een statisch werkstuk, doet onrecht aan de levendige, boeiende discussies die we gevoerd hebben alvorens te komen tot de werkteksten. Wij willen dan ook via deze weg alle deelnemers van het Limburgse Labo danken voor hun inbreng.

2. Globalisering als fenomeen.

De wereld is vlak. Globalisering is definitief onze huiskamers binnengedrongen. De economische en ecologische globalisering heeft een directe impact op onze levenswijze en ons consumptiepatroon. Ook op sociaal, cultureel en technologisch vlak ziet de wereld er helemaal anders uit, om nog maar te zwijgen van de politieke consequenties.

Ondanks de potentiële gevaren van globalisering heeft het labo meer oog voor de kansen en de vooruitgang die mogelijk zijn.

Kennis wordt de olie van morgen, de motor van onze samenleving. De regio's van de toekomst zijn niet degene die beschikken over grondstoffen maar over hoogstaande universiteiten, lage communicatiekosten en geavanceerde technologie. Om deze kennis aan ons te binden en optimaal te laten renderen dienen we te zorgen voor het juiste omgevingsklimaat. Democratie met bijhorende rechten zoals het recht op vrije meningsuiting, vrijheid van godsdienst, vrijheid van vereniging, enz. zijn onze troeven. Politieke stabiliteit, lage misdaadcijfers, een goede mobiliteit en een superieure kwaliteit van het leven hebben we als extra.

Ook het belang van toerisme mag niet onderschat worden. Landen en steden met een groot historisch patrimonium, zoals Vlaanderen en Nederland, zullen een steeds grotere aantrekkingskracht uitoefenen op bezoekers uit de rest van de wereld.

Voor onze bedrijven wordt het sleutelwoord "innovatie". Bedrijven die zich het makkelijkst kunnen aanpassen aan de snelle evoluties zijn het best gewapend.

We merken op dat vakbonden en overheden deze vernieuwing (en vernieuwing in het algemeen) proberen tegen te werken door zich heel conservatief op te stellen, gesteund door mensen die schrik hebben voor verandering. Regelgevende instanties kunnen veel trager met verandering omgaan dan de bedrijfswereld. De regio's en landen die deze snelheden het best kunnen synchroniseren hebben de grootste toekomstkansen. Momenteel verlopen deze veranderingen het snelst in landen als China en India.

Globalisering maakt de rijken rijker en de armen armer, zo wordt beweerd. Niets is echter minder waar. Door het feit dat de arme landen resoluut hun grenzen hebben opengetrokken, zijn zij veel sneller gaan groeien dan de rijke landen. China en Zuid-Oost Aziatische landen behoorden tot voor kort tot de armste landen van de wereld, maar kennen elk jaar een grotere stijging van het inkomensniveau. Het Afrikaanse continent, waar men een protectionistisch model volgt, gaat achteruit.

De snelste weg naar ontwikkeling gaat dus wel degelijk langs globalisering en globalisering moet de motor zijn van de economische en democratische groei van ontwikkelingslanden.

Het opentrekken van de grenzen en de vrijhandel ondermijnt op termijn de machtsposities van lokale bestuurders. De groeiende toegang tot kennis en beter onderwijs zal er voor zorgen dat burgers zelf hun lot in handen willen nemen en veranderingen zullen doorvoeren.

Tenslotte is er de band tussen globalisering en milieu. Globalisering oefent een sterke invloed uit op de economische groei. Dit leidt ook tot een groter gebruik van milieugoederen wat samen met de negatieve impact van het extra transport erg belastend is voor het milieu. Een pasklare oplossing is hier niet evident. Milieudoelstellingen halen door ondernemingen extra reglementeringen op te leggen is in elk geval geen antwoord. Er moet een meer intelligente aanpak komen. Meer zelfs, Vlaanderen kan en moet van deze uitdaging gebruik maken om een voortrekkersrol te spelen op het gebied van alternatieve technologieën.

Eén zaak is alvast duidelijk. We kunnen de wereldwijde veranderingen niet tegenhouden. Meer nog, we moeten er aan deelnemen, open voor staan en zoveel mogelijk op inspelen. Niet om onze welvaart te ondermijnen, maar om ze net veilig te stellen.

3. Globalisering, duurzaamheid en ethiek

De vrije markt versus sociale correcties.

Dienen we de vrije markt bij te sturen om een rechtvaardige verdeling van de welvaart te bekomen? Dienen we sociale, milieu- en ethische waarden op te nemen in de vergelijking? Een "gecorrigeerd" systeem, dat vaak de term 'maatschappelijk verantwoord ondernemen' toebedeeld krijgt, zou duurzamer, ethischer en volgens sommige aanhangers zelfs economisch interessanter zijn. Zij die het vrije markt principe strictu sensu onderschrijven, zijn daarentegen van mening dat uiteindelijk de vrije markt zelf ervoor zal zorgen dat er op een sociaal verantwoorde manier geproduceerd zal worden. En dat de voordelen van de (internationale) handel uiteindelijk evenredig verdeeld zullen worden, aangezien dat is wat de consument, eens een bepaald welvaartsniveau bereikt is, zal verwachten.

Hoewel velen van mening zijn dat de voordelen van de globalisering momenteel nog niet voor iedereen voelbaar zijn, en er misschien toch enige bijsturing vanuit de politiek nodig is, zijn de meningen over hoe de voordelen van globalisering het grootst zullen zijn, hoe de globalisering op een duurzame manier kan verlopen, en hoe een verdeling van de welvaart gerealiseerd kan worden, uiteenlopend.

Een interessante visie was deze van een evenwichtige globalisering. Globalisering die ook met geestelijke rijkdom, met inhoud en levenskwaliteit te maken heeft. Daarbij ligt de grootste verantwoordelijkheid voor het komen tot een kapitalisme met ziel, met andere woorden een kapitalisme dat zich om het welzijn van mensen bekommert, tot het zich laten leiden door transculturele humane waarden, bij het individu. De overheid kan enkel de randvoorwaarden voor dit humaniseringproces creëren.

Dit is geen contradictie, maar een en-en-verhaal. Zonder de welvaart en vooruitgang af te remmen moeten we nu een tweede routeplan op tafel leggen, dit voor de humane globalisering. En ook deze uitdaging vergt innovatie en creativiteit.

Wat wel en wat niet te verstaan onder maatschappelijk verantwoord/ethisch ondernemen?

We moeten opletten met een te ruime interpretatie en toepassing van het begrip maatschappelijk verantwoord ondernemen. Elke samenleving ontwikkelt sowieso een eigen moraal, terwijl het doel van ethisch ondernemen bestaat uit een wereldwijd klimaat scheppen van goed ondernemerschap met oog voor het milieu en het personeel. Het is een zeer nobele gedachte, maar geeft aan dat ethiek zeer moeilijk universaliseerbaar is.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (hierna MVO) dient beperkt te worden tot niet meer dan een systematische, transparante en inzichtelijke bedrijfsvoering. Dat wil zeggen dat het bedrijf een heldere argumentatie geeft van het productieproces, de goederen- en/of dienstenstromen. In deze vorm beperkt MVO zich terecht tot het afleggen van verantwoordelijkheid, zonder dat daaraan een waardeoordeel is verbonden. Het gaat om informatie over de feitelijke gang van zaken in het bedrijf. Het uitbreiden van MVO tot het inwilligen van de wens of van het recht van de consument om morele

waardeoordelen uit te spreken over het bedrijf zal ertoe leiden dat het ondernemen en het concurreren middels innovatie onmogelijk wordt gemaakt.

De haast eindeloze lijst van regels rond maatschappelijk verantwoord ondernemen kunnen de schaduwzijde van de globalisering niet verhelpen. Duurzaamheid kan en dient nagestreefd te worden via marketing. Goed geïnformeerde consumenten zullen zo op een structurele wijze de vrije markt in de goede richting sturen. Bedrijven luisteren steeds meer naar de wensen en verzuchtingen van hun klanten. Dus ook als deze MVO een belangrijke aankoopimpuls vinden. De overheid moet de keuzemogelijkheden van de consument niet beperken, maar erop vertrouwen dat ze zelf, en bijgevolg ook de ondernemingen, de juiste keuzes maken.

Globalisering dient niet afgeremd te worden. Creatief en innovatief vermogen leidt tot vooruitgang wat de maatschappij als een geheel ten goed komt. Het opleggen van regels aan bedrijven is niet de beste manier is om uiteindelijk tot een "maatschappelijk verantwoord" productiesysteem te komen.

Wanneer de consument voldoende en juist geïnformeerd is en wanneer een bepaalde graad van ontwikkeling bekomen is, zal de vrije markt er uiteindelijk zelf voor zorgen dat de vraag vanwege de consument zal evolueren naar producten die op een sociale en ecologische wijze geproduceerd zijn.

4. Handel, digitalisering en concurrentiekracht in België

Momenteel wordt de sociaal - economisch wereld meer beheerst door multinationals dan door geografische regio's. Blijft dit zo? Of willen en kunnen we de slinger langzaam laten terugkeren? Kunnen regio's een meer coherente en bepalende rol gaan spelen op het globale terrein?

Regio's hebben momenteel te weinig langetermijnvisie. Vlaanderen heeft nood aan een strategisch plan, een "business plan" als het ware, van waaruit nagedacht moet worden op welke manier we Vlaanderen vooruit helpen. We moeten zoeken naar ons competitief voordeel en dit versterken.

Het businessplan zou heel wat "oplapwerk" vermijden. Subsidies aan bedrijven uit voorbijgestreefde industrieën zijn dan niet meer aan de orde.

5. Hoe lokaal omgaan met globalisering?

Handel is ook detailhandel via winkels. Hoe wapenen we onze handelscentra tegen de toenemende concurrentie van internetwinkels?

De oplossing ligt voor de hand. We moeten randvoorwaarden creëren die onze handelscentra aantrekkelijker en toegankelijker maken.

Kernversterkend beleid een noodzaak

Een kernversterkend beleid blijkt een noodzaak. Niet alleen voor onze economie, maar ook voor de leefbaarheid. Het is belangrijk dat er geïnvesteerd wordt in de handelskernen en dat hiertoe kernversterkende maatregelen worden genomen.

Dit in tegenstelling tot het toelaten van lintbebouwing van baanwinkels. Deze dragen weinig bij tot de synergie tussen wonen en winkelen in de stad en tot de leefbaarheid van het stedelijke centrum. Zeker inzake mobiliteit is dit geen goede zet geweest. Het is onmiskenbaar dat baanwinkels een enorme concentratie van "winkelend autoverkeer" met zich meebrengen. Ook openbaar vervoer is makkelijker te organiseren naar stadscentra i.p.v. naar deze versnippering van winkels.

Stimulans van horeca wordt vaak onderschat. Steden met een bruisend horecaleven worden meestal aanzien als gezellige steden, met alle positieve gevolgen van dien. Een stad moet bruisend zijn, ook na het sluitingsuur. Een "horeca minded" investeringsklimaat is een noodzaak. Het openstellen van stadscentra voor organisatie van markten, festivals en sportmanifestaties kan ertoe bijdragen dat de horeca ook hier zijn graantje meepikt.

Mobiliteit

Het mobiliteitsprobleem in kleine en middelgrote steden dient te worden aangepakt door het creëren van randparkings met een voldoende parkeercapaciteit. De beperkte parkeerplaatsen in het centrum van de stad kan men best inkleuren als blauwe zone. De consument voor een korte stop laten betalen draagt immers enkel bij tot de totale kosten van het winkelen in de stad. Een positief parkeerimago resulteert in een algemeen positief imago, wat zal leiden tot een positief investeringsklimaat.

Om onze troeven optimaal te kunnen benutten hebben we dringend nood aan een betere mobiliteit. Inzake openbaar vervoer zijn meer snellere en rechtstreekse verbindingen een noodzaak.

Dienstverlening en deregulering.

Ten aanzien van de consument zouden overheidsinstanties naar flexibelere uren moeten gaan. Momenteel moet de hard werkende Vlamingen verlof moeten nemen om bijv. een trein- abonnement te kopen. Ook gemeente en provincie zijn er precies enkel voor niet-werkenden. Als partij van de werkende mens zouden we dringend dienstverlening moeten garanderen aan de mensen die het merendeel van de belastingen betalen.

Dit probleem stelt zich niet enkel voor overheidsinstanties. Mensen die in het Brusselse werken zitten vaak reeds voor de openingsuren in de wagen en komen pas na sluitingsuur thuis. We willen dan ook naar een verdere deregulering van de openingsuren. Uit een recente studie van het LSE blijkt dat vrije openingsuren in de UK geleid hebben tot een hogere tewerkstelling en hogere omzetcijfers. Dit betekent niet dat we drastisch moeten gaan naar een 24/7 economie. De huidige wetgeving bevoordeelt echter bepaalde actoren. Dit probleem dient aangepakt.

Deregulatie inzake het starten van een onderneming, het afbouwen van vestigingswetten en een flexibelere arbeidsmarkt zijn dringend nodig indien we ons willen wapenen in deze globaliseringsstrijd.

6. Conclusie

Het doemscenario dat de linkse krachten ons voorspiegelen zal enkel uitkomen indien we te inert blijken om ons aan te passen aan de noden van vandaag en morgen.

Het thema globalisering moet dringend opnieuw geclaimd worden door de liberalen. Teveel aandacht gaat momenteel naar outsourcen, terwijl de voordelen nauwelijks in beeld worden gebracht. Globalisering is vooral goed voor de lage inkomens. En dit wegens de verhoogde koopkracht die het met zich meebrengt.

Eén zaak is alvast duidelijk geworden. We kunnen de wereldwijde veranderingen niet tegenhouden. Meer nog, we moeten er aan deelnemen, open voor staan en zoveel mogelijk op inspelen. Niet om onze welvaart te ondermijnen, maar om ze net veilig te stellen.

Frederick Vandeput
Bruno Steegen
Caroline Penders

Primus
Secundant
Secundant